

REFERAT

for mødet den 22.06.2011, kl. 13:15 i Rådhuset, stuen, værelse 43/44

7. Supplerende læseplan for dansk og matematik (2010-148974)

7. Supplerende læseplan for dansk og matematik (2010-148974)

Børne-og Ungdomsudvalget skal tage stilling til, om forslag om tilføjelser til læseplanerne i dansk og matematik skal sendes til høring.

INDSTILLING OG BESLUTNING

Børne-og Ungdomsforvaltningen indstiller til Børne-og Ungdomsudvalget,

1. at forslag til tilføjelser i læseplanerne for henholdsvis dansk og matematik sendes i høring

PROBLEMSTILLING

Børne-og Ungdomsforvaltningen fremlagde forslag til supplerende læseplan for læsning og matematik på mødet den 18.05.2011. BUU besluttede, at sagen skulle tilføres en række yderligere oplysninger af ledelsesinformationsmæssig karakter om kvalitetsrapporten, timetal, læseplaner, forankring af opkvalificeringen af lærere mv.

I budgettet for 2011 er der vedtaget en styrkelse af kerneydelsen i form af flere timer i dansk og matematik. I den forbindelse blev det besluttet, at der skal udarbejdes forslag til supplerende læseplan for dansk og matematik på de udvalgte klassetrin gældende for København. De ændrede læseplaner skal sikre, at midlerne anvendes til de ønskede formål og dermed medvirker til at hæve læse- og matematikniveauet i den københavnske folkeskole.

LØSNING

Forslagene til supplerende læseplaner er udarbejdet i samarbejde med Danmarks Pædagogiske Universitetsskole og University College Copenhagen samt repræsentanter for Københavns Lærerforening og Skolelederforeningen København. Timetalsforøgelsen skaber mulighed for at skolerne kan realisere de øgede krav, som læseplanerne indebærer. Det er således forvaltningens vurdering, at de foreslåede tilføjelser til læseplanen vil være en god støtte til skolerne til at styrke undervisningen i dansk og matematik.

International forskning og Kvalitetsrapporten

International forskning og Kvalitetsrapporten i København viser, at der fortsat er mere end 25% af eleverne i 2. klasse, der ikke er i stand til at følge undervisningen uden fortsat sproglig opfølgning, samt at ca. 15% af eleverne risikerer at blive hængt af, fordi de ikke får knækket læsekoden. Det er veldokumenteret, at læsning er nøglen til læring i alle fag. Selv om læsestandpunktet er forbedret i indskolingen de seneste år, taber elever på mellemtrinnet lysten og motivationen til at læse og dermed lære. Forskningen viser endvidere, at elever på skolens mellemtrin har vanskeligt ved at bruge læsning som redskab til at tilegne sig viden inden for alle skolens fag.

I matematik viser international forskning, at eleverne har problemer med at forstå de sproglige begreber i matematik og dermed har svært ved at løse opgaverne. Dette ses også på folkeskolens afsluttende prøver for 2010. I færdighedsregning ligger københavnske elever i 2010 på 7,1 mod landsgennemsnittet 7,42, difference på 0,32. I problemregning ligger københavnske elever på 6,1 mod landsgennemsnittet på 6,61, difference på 0,50. Det går således forholdsvis dårligere i problemregning, hvor forståelse af sproget er udgangspunkt for løsning af opgaverne. I matematik er det en forudsætning for elevernes udbytte af undervisningen, at eleven kan læse og forstå den særlige

måde, som sproget og metoder fungerer på. Desuden er de grundlæggende færdigheder i matematik kun brugbare, hvis eleverne kan kombinere sprog og matematik og kan identificere matematikproblemet i en sprogligt beskrevet situation.

Udviklingen i elevernes faglighed følges i kommunens kvalitetsrapport for folkeskolerne og i de nationale test.

Nationale rammer

Undervisningsministeriet har udsendt Fælles Mål 2009, der omfatter bindende fagformål, trin- og slutmål for centrale kundskabs- og færdighedsområder samt læseplaner for skolens fag og emner. Ministeriets læseplaner er bindende, med mindre BUU beslutter ændringer, eller den enkelte skolebestyrelse beslutter en lokal læseplan, der i så fald skal godkendes af BUU.

I Fælles Mål 2009 er det skærpet i alle centrale fag, at det er en opgave for alle faglærere at undervise i fagets særlige læsemåder og begreber, der naturligt er knyttet til faget. Fx fremgår det af Fælles Mål for Naturfag: "Både indhentede informationer og udleverede tekster vil ofte rumme forskellige faglige begreber og sammenhænge, som er væsentlige for elevens fulde forståelse af helheden – og dermed også for den enkelte elevs naturfaglige tilegnelse. Disse begreber og sammenhænge skal læreren sikre sig, at eleverne afdækker/afkoder korrekt, så de forstås i den konkrete sammenhæng".

I Fælles Mål for Fysik står der fx: "Ved arbejdet med forskellige tekster lægges i undervisningen vægt på den faglige læsning som et gennemgående og vigtigt tema, der skal sætte eleverne i stand til at forbedre deres muligheder for at forstå og tilegne sig teksternes fysisk/kemiske indhold".

I Fælles Mål for Matematik står der: "Aktiviteterne må give anledning til dialog om og med matematik. På den måde sigtes mod elevernes udvikling af problemløsnings-, repræsentations- og kommunikationskompetence."

Selv om kravene er præciseret i læseplanerne for de enkelte fag, vurderer forvaltningen, at der er et behov for koordinering af læseindsatsen mellem dansk og de øvrige fag.

Ansvarsfordeling og forankring

Lærere i de enkelte fag (inklusive dansk) er ifølge **ministeriets læseplaner** i de enkelte fag forpligtet til at arbejde med læsning i pågældende fag. **Den kommunale læseplanstilføjelse** præciserer, at der i matematik skal være et særligt fokus på den sproglige dimension på mellemtrinnet. I dansk skal elevernes kompetencer i forhold til sociale medier udnyttes, især på mellemtrinnet

Dansklæreren har i kraft af **den kommunale læseplanstilføjelse** ansvaret for at koordinere læseindsatsen mellem klassens lærere.

Skolelederen skal efter **Styrelsesvedtægtens** § 8, Stk. 4, have et konkret kendskab til undervisningen i klasserne og sikre, at den faglige og sociale udvikling i alle klasser forløber tilfredsstillende. Skolens leder skal endvidere sikre, at der foreligger et tilstrækkeligt testgrundlag til at kunne identificere faglige vanskeligheder samt sikre dokumentation for iværksatte tiltag.

En læsevejleder er en uddannet ressourceperson, der er tilknyttet hele skolen og varetager koordineret indsats omkring læsning for alle skolens klasser og elever. Læsevejlederen er ikke med i den enkelte classes daglige undervisning, men kan have fokus på behovet i den enkelte klasse og rådgiver og vejleder om, hvordan læseundervisningen kan tilrettelægges. Dansklæreren og læsevejlederen vil desuden have fokus på, at der sker en koordinering i alle klasseteam på skolen.

Timetal

Det vejledende timetal i matematik (4. klasse) og dansk 2. og 4. klasse er i København fra 2010/11 opskrevet hvert sted med 30 årlige timer svarende til 1 ugentlig lektion. Samtidig er ministeriets minimumskrav til dansk i indskoling (900) øget med 30 timer, og der er indført et kommunalt minimumstimetal i dansk på mellemtrinnet på 570 timer og i matematik på mellemtrinnet på 390 timer.

Skolernes reelle timetal i København ligger samlet set noget over kommunens vejledende timetal. Det reelle timetal for skoleåret 2010/11 kendes ikke endnu, men opskrives skolernes reelle tal fra sidste skoleår med de tre gange 30 ekstra timer i 2010/11, ser situationen således ud:

Skolernes timetal fra 2011/12	Dansk						Matematik		
	1. kl.	2.kl.	3. kl.	4. kl.	5. kl.	6.kl.	4. kl.	5. kl.	6. kl.
Ministeriets minimumstal	900								
Københavns minimumstal	930			570			390		
Ministeriets vejledende tal	330	300	270	180	180	180	120	120	120
Københavns vejledende tal	390	390	240	180	180	210	150	120	120
Skolernes faktiske timetal	383	363	273	192	186	205	157	128	127

Præciseringer i læseplanerne

I forslagene til tilføjelser til læseplanerne præciseres det, hvad de ekstra timer skal bruges til, se bilag 1 og 2.

Dansk:

I 2. klasse gives en *læsehjælpsgaranti*, så der gennemføres individuelle tiltag for de elever, der ikke har erhvervet grundlæggende afkodnings- og læseforståelsesstrategier ved udgangen af første klasse. På den måde garanterer skolen for, at løsning af eventuelle læsevanskeligheder iværksættes. En *læsegaranti* garanterer kun, at der læses, men intet om kvaliteten af denne læsning. Når elever ikke har knækket læsekoden i løbet af første klasse, garanteres der gennem læseplanen for, at de får et individuelt tilrettelagt forløb.

For at stimulere læselysten på mellemtrinnet og udvikle læsekompetencen skal der på 6. klassetrin blandt andet fokuseres på og bruges de sociale medier, eleverne i forvejen er fortrolige med dels fra deres erfaringsverden uden for skolen dels fra deres undervisning i indskolingen (krav i Fælles Mål).

Matematik:

Med den supplerende læseplan for faget matematik på 4. klassetrin forpligtes skolerne til en særskilt indsats i læsning og skrivning af faglige tekster og brug af matematisk terminologi.

ØKONOMI

Der er ingen særskilte økonomiske konsekvenser af forslag til ændringer af læseplanerne.

Økonomien vedr. budget 2011 er behandlet i den tekniske udmøntningssag i BUU den 10. november 2010. Finansieringen af de ekstra timer i dansk og matematik er varig, idet der er afsat følgende midler i perioden 2011-14 og frem:

	2011	2012	2013	2014
2011 – 2014, mio. kr.				
Ekstra time til læsning i indskolingen	1,0	2,4	2,4	2,4
Mellemtrin: Ekstra lektioner i dansk og matematik	2,1	5,0	5,0	5,0

VIDERE PROCES

Forslag til supplerende læseplaner for dansk og matematik sendes efter behandling i BUU til høring i skolebestyrelserne, Københavns Lærerforening, Skolelederforeningen, Fælles Pædagogisk Råd, Skole og Forældre, Brug Folkeskolen og Københavns Fælles Elevråd med 6 ugers høringsfrist, som forlænges pga. sommerferien. BUU forelægges sagen efter endt høring.

Else Sommer

/Camilla Niebuhr

BESLUTNING

Børne- og Ungdomsudvalgets beslutning på mødet den 22. juni 2011:

Borgmesteren orienterede om at PISA-København forelægges for BUU efter sommerferien.

Indstillingen blev godkendt, idet koordineringsindsatsen mellem klassens lærere lægges i lærerteamet.

BILAG

[1. Læseplan, dansk/læsning](#)

[2. UDKAST til læseplan for matematik](#)

Bilag 1

UDKAST til læseplan, dansk/læsning

Nedenstående er ministeriets vejledende læseplan for 1. forløb, 1.-2. klassetrin fra Fælles Mål i dansk. Det med rødt markerede gælder særligt for København:

Den enkelte elev og eleverne i fællesskab arbejder med sproget i mange forskellige situationer: Ved at tale, ved at lytte til andre, ved at skrive og læse samt ved at udforske sproget og udvikle ordforrådet, bl.a. gennem leg og eksperimenter.

Hovedvægten lægges på arbejdet med de elementære læse-, skrive- og stavefærdigheder.

Læsning og skrivning er parallelle processer, der udvikles i en sammenhængende progression. Eleverne udvikler deres skrivefærdigheder ved også at læse og læsefærdigheder ved også at skrive.

Der arbejdes med at stimulere læse- og skrivelyst og oparbejde gode læse- og skrivevaner.

It integreres og anvendes undervejs i arbejdet med fagets forskellige områder.

I København gælder, at såfremt den enkelte elev ved udgangen af første klasse ikke har erhvervet sig de grundlæggende afkodnings- og læseforståelsesstrategier, skal der i 2. klasse gennemføres individuelle tiltag, som kan sikre, at eleven i løbet af 2. klasse erhverver sig sådanne strategier.

Nedenstående er ministeriets vejledende læseplan for 3. forløb, 5.-6. klassetrin fra Fælles Mål i dansk. Det med rødt markerede gælder særligt for København

Hovedvægten lægges på elevernes fortsatte arbejde med udvikling af ordforråd, begreber og danskfaglige færdigheder gennem oplevelse, udforskning, erfaring og begyndende analyse. De danskfaglige dimensioners indbyrdes sammenhænge er grundlaget for undervisningen.

Læse-, skrive- og stavfærdigheder udvikles og konsolideres.

Læsning og skrivning udvikles og forbedres i et fortsat samspil. Eleverne vænnes til at iagttage bestemte genretræk og reproducere dem i egne tekster.

Der lægges vægt på, at eleverne lærer at drøfte og vurdere skønlitteratur med udgangspunkt i egne oplevelser og med forståelse for sammenhængen mellem sprog og indhold.

It og forskellige elektroniske medier og muligheder anvendes målrettet i mange varierede dansksammenhænge.

I København prioriteres i 3. forløb, at alle elever bevarer og stimulerer læselysten og udvikler deres læsekompetencer. Dette skal ske med inddragelse af sociale medier og elevernes erfaringsverden. Dansklæreren skal endvidere koordinere arbejdet i klasseteamet for at opnå en sammenhængende udvikling af læsning i alle fag.

Bilag 2,

UDKAST til læseplan, matematik

Tilføjelse til læseplanen for faget matematik på mellemtrinnet

Hverdagserfaringer og de erfaringer, eleverne får i skolen, er fortsat udgangspunktet for undervisningen.

Eleverne bygger med lærerens støtte videre på deres forskellige matematikrelevante erfaringer, bl.a. ved at engagere sig i undersøgelser, opgaver og spil, hvor der arbejdes både mundtligt og skriftligt.

Det er lærerens opgave at planlægge og gennemføre en undervisning, der sigter på, at de enkelte elever gradvist udvikler deres intuitive matematikforståelse til matematisk begrebsdannelse.

I planlægningen må læreren have indhold, kompetencer og arbejdsmåder i spil på samme tid. Der sigtes på den måde mod udvalgte målsætninger fra flere CKF-områder i samme undervisningsforløb. Det er derfor vigtigt, at målsætningerne kan "spille sammen". For eksempel kan et undervisningsforløb i 4.-6. klasse, der indholdsmæssigt sigter på elevernes udvikling af metoder til division, på samme tid sigte mod elevernes udvikling af problem- og symbolbehandlingskompetence og på elevernes evner til at samarbejde med andre om at løse problemer ved hjælp af matematik.

I København skal der være et stærkt fokus på dialogen i klasserummet mellem eleverne og mellem elev og lærer om matematiske problemstillinger. Dialogen skal i særlig grad bidrage til, at elevernes ordforråd, begrebsverden og forforståelse kan udvikles og befordre, at elevernes erfaringer bredt inddrages i forhold til matematikkens anvendelsesmuligheder og arbejdsmåder.

Den faglige læsning i faget matematik i København skal med dansklæreren som koordinator sikre, at læsning, skrivning og udvikling af ordforråd udvikles i parallelle processer på tværs af fagene.